

СТ А Н О В И Щ Е

от

проф. д-р Коста Славов Костов, д.м.

външен член на научно жури
на дисертационен труд на Славена Тодорова Илиева

на тема „СЪВРЕМЕННАТА АКУШЕРКА В ЕКИПА ЗА
ИНТЕНЗИВНИ НЕОНАТАЛНИ ГРИЖИ – ОБРАЗОВАТЕЛНИ
АСПЕКТИ, КОМПЕТЕНЦИИ И РОЛЯ“

За присъждане на образователна и научна степен
„ДОКТОР“

Област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт
Професионално направление: 7.4. Обществено здраве
Специалност „Управление на здравните грижи ”

Данни за процедурата

Със Заповед на Ректора на МУ-Варна № Р-109-39 от 25.01.2021 г. съм определен за член на Научно жури да изготвя становище във връзка със защита на дисертационен труд на тема „Съвременната акушерка в екипа за интензивни неонатални грижи – образователни аспекти, компетенции и роля“ от Славена Тодорова Илиева.

Славена Тодорова Илиева е зачислена като докторант в редовна форма на обучение в докторска програма по „Управление на здравните грижи “. Представен е протокол за успешно положен докторантски изпит. На основание решение на катедрен съвет на катедрата по Здравни грижи, относно готовността за публична защита и предложение за Научно жури, Славена Илиева е отчислена с право на защита със Заповед на Ректора на МУ-Варна № Р- 109-593 от 18.12.2020 г.

Биографични данни и кариерно развитие

Славена Тодорова Илиева завършва Медицински университет - Варна, специалност „Акушерка“ през 2012 г., а през 2014 г. придобива ОКС „магистър” /Управление на здравните грижи/. През 2018 г. придобива

специалност по „Обществено здравеопазване“.

Професионалната ѝ дейност започва от 2012 г. като акушерка в СБАГАЛ „Проф. д-р Д. Стаматов“ ЕООД гр. Варна. От 2016 година и до момента е асистент към катедра „Здравни грижи“ във Факултет по обществено здравеопазване на Медицински университет „Проф. д-р П. Стоянов“ – Варна.

Характеристика, обем и структура на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд отговаря напълно на съвременните изисквания за задълбочено научно-изследователско проучване. Дисертационният труд съдържа 180 страници и е структуриран в пет основни глави, включващи 24 таблици, 57 фигури и 6 приложения. Библиографският списък включва 240 литературни източници, от които 132 на кирилица, 93 на латиница и 15 интернет източника. Дисертационният труд е обсъден и насочен за защита от катедрен съвет на Катедра „Здравни грижи“ към МУ „Проф. д-р П. Стоянов“ гр. Варна.

Литературен обзор

След направеният обширен литературен обзор докторантката показва задълбочено и цялостно познаване на същността и цялостното развитие на проблема, като в национален, така и в международен аспект. Прегледът на литературните източници е задълбочен, а изводите убедително аргументират избора на темата.

Докторантката обстойно разглежда проблема, отнасящ се до компетенциите и ролята на съвременната акушерка в екипа за интензивни неонатални грижи.

Актуалност на дисертационния труд

Настоящата разработка разглежда един изключително актуален и значим проблем. Бързото развитие на медицината и технологиите, налага внедряване на иновационни подходи в отделенията с интензивен характер, а това от своя страна изисква допълнително обучение, системно актуализиране и надграждане на компетенциите на здравните професионалисти. Активното включване на акушерката в екипа за неонатална грижа е предпоставка за висока професионална компетентност и се очаква да има положително въздействие върху развитието на клиничната практика. Акушерката работи

самостоятелно или във взаимодействие с лекар, изпълнява отговорни задачи, свързани с нейната компетентност, в различни сектори на здравеопазването.

При оказване на грижи за новородени деца се изисква гъвкавост и прецизност от медицинския екип. Акушерката, работеща в неонатологично отделение, трябва да познава процесът на адаптация на новороденото, да може да се включва адекватно при установяване на проблем и необходимост от интензивни грижи. Признаването на родителите като част от неонатологичната грижа, може да бъде предизвикателство за медицинските специалисти. Това изисква подкрепа и обучение, за да може да се управлява процеса на промяната и да се осигури семейно-ориентирана грижа.

Докторантката ясно формулира ролята на акушерката в съответствие с бързо развиващата се съвременна неонатологична практика.

Оценка на целта, задачите и методичния подход

Да се изяснят образователните аспекти, компетенциите и ролята на съвременната акушерка в екипа, чрез проучено мнение на лекари, здравни професионалисти и проведен експеримент за приложение на сърфактант терапия по протокол за интензивни неонатологични грижи, е основна цел на проучването. Задачите са конкретно формулирани и отразяват прецизно извършената от докторантката изследователска работа. За постигане на целта докторантката си поставя девет задачи.

Дисертационен труд включва два основни компонента - теоретично изследване и емпирично изследване.

Обекти на изследванията са акушерки/медицински сестри, работещи в Неонатологично отделение с интензивен сектор към акредитирани лечебни заведения; лекари – експерти в областта на неонатологията и родители на рискови новородени деца, хоспитализирани в неонатологичен интензивен сектор.

В рамките на проучването е проведен експеримент с цел установяване компетенциите и ролята на акушерката в интензивно неонатологично отделение, чрез внедряване на Протокол за интензивни грижи. Целта на протокола е да намали риска от пропуски и грешки на медицинския екип при подготовка и приложение на терапия със сърфактант; да се дефинира ясно и точно мястото и ролята на всеки член на медицинския екип, участващ в приложението на сърфактант терапия; да се осигури индивидуален подход при акушерските грижи в зависимост от риска при деца и да се регламентира като ръководство за обучение та новопостъпили акушерки в интензивните

неонатологични сектори. Ясно е определен обекта на експеримента – акушерки и експерти, работещи в интензивно неонатологично отделение .

След провеждане на експеримента е проучено мнението на експерти и акушерки, с цел установяване ефективността от въвеждане на специфична работна документация, касаеща високоспециализирани акушерски компетенции при оказване на грижи в интензивни сектори в областта на неонатологията.

Използвани са разнообразни социологически методи като документален метод, метод на SWOT анализ, експериментален метод. Приложени са комплекс от статистически методи за анализ и интерпретация на получените данни, с оглед разкриване същността на наблюдаваните явления и взаимозависимостите им. При проверката на хипотези са използвани параметрични и непараметрични тестове; измерване на различията в съвкупност по определен признак; измерване на коефициент на Пиърсън, за установяване и определяне на степен на праволинейна корелационна зависимост между количествени променливи и коефициент на Стюdent за качествени променливи.

Резултати и обсъждане

Дисертационният труд представя резултати, логически оформени и структурирани. Получените резултати са представени таблично и графично, а част от събрания, анализиран и обработен масив научна информация е представен в 6 приложения.

Установена е необходимост от допълнително обучение и повишаване на квалификацията на акушерките в интензивно неонатологично отделение.

Докторантката умело извежда значението за работата в интензивно отделение адекватното поведение и грижи при внезапно настъпили животозастрашаващи състояния и необходимост от отлични познания в областта на интензивната неонатология. Отношенията в екипа, работещ в ИНО е значим фактор за осигуряване на ефективен работен процес. Доказана е важността на екипната работа в интензивните отделения, за създаване на атмосфера на сигурност, взаимно доверие и добри резултати. Анализът на получените резултати очертава необходимост от разработване на протоколи за интензивни грижи за сърфактант терапия. Кенгуру грижата е изведена като основен инструмент за справяне с проблемите, породени от разделянето на майката и детето при интензивни неонатологични грижи. Открити са иновациите в неонатологията, като източник за обучение на родители, чрез

проведеното проучване и анализ на мнението, изказано от акушерки и експерти, работещи в интензивно неонатологично отделение, както и на родители на рискови новородени. Задълбочено са анализирани дейностите на акушерката в екип и е разработена информационна брошура за процеса на обучение на родителите.

Формулираните изводи, препоръки, и приноси на дисертационния труд са направени на базата на собствени данни от научното проучване.

От направеното изследване и проучената достъпна литература са формирани единадесет извода.

Резултатите от анализа на научното изследване показват значителна динамика в процеса на формиране на професионалните компетентности на акушерката, обусловени от спецификата и професионалното поведение в екип за неонатологични грижи. Установено е разнообразие в ролите, които акушерките изпълняват, както и водещите качества, необходими за работа в интензивните отделения. Обусловена е необходимостта от въвеждане на унифицирана документация в интензивните неонатологични отделения. Изразена е готовност от родителите за включване в рутинните грижи за новородените деца по време на хоспитализация. Предложеният протокол за интензивни грижи е основа за разработване и на друга специфична документация в практиката.

Въз основа на получените резултати и направените изводи докторантката обуславя следните препоръки:

Към Министерството на здравеопазването:

- Да се утвърди стандарт за интензивни неонатологични грижи в практиката на акушерката;
- Утвърждаване на специализация „Интензивни неонатологични грижи в практиката на акушерката“;
- Да се създаде и утвърди единен национален регистър на недоносените деца.

Към БАПЗГ и Медицинските университети:

- Да се разработят стандарти за интензивни акушерски грижи в практиката на акушерката, свързани с полагане на грижи за рискови новородени;
- Провеждане на обучение на акушерки за прилагане на концепцията „Кенгуру грижа“.

Към ръководството на лечебните заведения:

- Прилагане на метод „Кенгуру грижа“ в неонатологичните отделения. Позициониране на семейна стая в отделението, предоставяща възможности за обучение и подкрепа на родители на рискови новородени;
- Обучение на акушерки в приложението на концепцията „Кенгуру грижа“ и създаване на критерии за подбор на професионалисти по здравни грижи, подкрепящи метода.

Към Българската асоциация по неонатология:

- Разработване на национална програма за проследяване и превенция а настъпили усложнения при недоносените деца;

Заклучение

Цялостната ми оценка за дисертацията е положителна и отговаря на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение в МУ-Варна.

Във връзка с всичко изложено по-горе давам с увереност положителната си оценка за представения дисертационен труд (със съответния автореферат), за постигнатите в изследването резултати и демонстрираните научни приноси. Ето защо предлагам на членовете на уважаемото Научно жури да присъди образователна и научна степен „Доктор“ по специалност „Управление на здравните грижи“ на Славена Тодорова Илиева.

18.02.2021 г.

Изготвил становището:.....
/ проф. д-р Коста Славов Костов, д.м. /